

Hr J. B.
Shoppa OÜ
Laki 12 / Värvi 5
Tallinn 10621

20.04.2018 nr 5-5/2018-029

Saadetud elektrooniliselt e-posti aadressile [...]

Teade järelevamemenetluse lõpetamisest

1. Järelevamemenetluse alustamine ja menetluses kogutud teave

Konkurentsiamet alustas 22.06.2017 omal algatusel järelevamemenetluse, mille eesmärgiks oli hinnata, kas Shoppa OÜ ja kaupmeeste vahel sõlmitava müügilepingu tüüptingimused 4.5, 4.11., 4.12 on kooskõlas konkurentsiseaduses sätestatud tingimustega. Nimetatud lepingusätete kohaselt oli Shoppal õigus kaupmehe pakutavaid kaupu kodulehel müügiks mitte avaldada muuhulgas juhul, kui kauba hind pärast marginaali ja käibemaksu lisamist on kõrgem kauba jaemüügihinnast, millega kaupmees ise kaupa müüb.

Konkurentsiamet kogus teavet Shoppa OÜ müügitingimuste kohta ettevõtja kodulehelt shoppa.ee. Samuti andis Shoppa OÜ juhatuse liige J. B. seletusi ettevõtja tegevuse ja müügitingimuste kohta ja vastas 31.08.2017 kirjalikult Konkurentsiameti poolt 28.08.2017 edastatud ettekirjutuse hoiatusele.

Shoppa OÜ kodulehel shoppa.ee olid kõnealused müügitingimused avaldatud seisuga 26.08.2016. Müügitingimuste punkt 4.5. nägi ette, et Shoppal on õigus kaupmehe pakutavaid kaupu kodulehel müügiks mitte avaldada eelkõige, kuid mitte ainult punktis 4.12 viidatud juhtudel ja/või kui kauba hind pärast marginaali ja käibemaksu lisamist on kauba üldisest turuhinnast või jaemüügihinnast, millega kaupmees ise kaupa müüb, kõrgem.

Punkt 4.11 nägi ette, et Shoppal on õigus kaup kodulehel müügist kõrvaldada nii ajutiselt kui püsivalt, kui kaupmees teeb kauba osas muudes müügikohtades kampaaniat ja kauba hind on Shoppa kodulehel pakutavast madalam.

Punkti 4.12 kohaselt oli Shoppal õigus kaupade kodulehel eksponeerimisest keelduda või juba avaldatud kaupade müügipakkumised kodulehelt eemaldada, kui need ei vasta õigusaktidega kehtestatud nõuetele, headele kommetele või üldistele moraalinormidele, õigusaktidega on kaupade müük keelatud või piiratud, kaubad on varastatud või muul viisil nende omaniku valdusest tahtevastaselt välja läinud ja selline teave on Shoppale teatavaks saanud, Shoppale teadaolevalt on kauba kohta avaldatud info väär või ebatäpne, kaubad ei lähe kokku kodulehe kontseptsiooniga või kui Shoppa muul põhjusel ei soovi kaupu kodulehel müügiks eksponeerida (nt kui kauba hind pärast

marginaali ja käibemaksu lisamist ületab kauba üldist turuhinda või jaemüügihinda, millega kaupmees ise kaupa müüb, kaup on eelnevalt juba kasutuses olnud vms).

J. B. 29.06.2017 antud seletuste kohaselt pakub Shoppa OÜ e-poena domeeni shoppa.ee all laia sortimenti tooteid. J. B. sõnul tingis punktide 4.5, 4.11. ja 4.12 sätestamise eelkõige see, et olukorras, kus kaupmees müüb kaupa korraga nii enda kui ka Shoppa OÜ e-poes, kuid tema enda e-poes käib vähe kliente, siis ta võib hakata Shoppa OÜ e-poodi turustamiskanalina ära kasutama. Ära kasutamine seisneb selles, et kaupmees paneb oma tooted müüki näiteks Shoppa OÜ e-poodi, mis teeb endale rohkem reklaami ja kus käib rohkem kliente, kusjuures hind Shoppa OÜ e-poes on kõrgem kui tema enda e-poes. Samas, kui tarbija leiab kauba Shoppa OÜ e-poest ja seejärel leiavad internetiotsinguga sama toote kaupmehe enda kodulehelt odavamalt, siis tekitab see ühelt poolt Shoppa OÜ-le mainekahju, teisalt jätab ta ka kliendist ilma, kes ei pruugigi enam kallima hinna tõttu tema e-poodi tulla. Esinenud on ka juhtumeid, kus kaupmees paneb meelega Shoppa OÜ e-poes kaubale oluliselt kõrgema hinna, kui enda e-poes, ning viitab shoppa.ee lehel tooteinfo juures enda e-poele, kus toode on odavam. Eeltoodud põhjustel ongi Shoppa OÜ pannud müügitingimustesse sisse klauslid, mille kohaselt on ettevõtjal õigus kaupmehe kaup müügist maha võtta, kui sama kaup maksab Shoppa OÜ e-poes rohkem kui kaupmehe enda e-poes.

Konkurentsiamet edastas 28.08.2017 Shoppa OÜ-le esialgse õigusliku hinnangu tüüptingimuste punktide 4.5, 4.11. ja 4.12 kohta, milles oli jõudnud esialgsele seisukohale, et kõnealuse tüüptingimused ei ole kooskõlas KonkS § 4 lõikega 1.

1. Konkurentsiameti esialgne hinnang

2.1. Kaubaturg ja Shoppa OÜ seisund kaubaturul

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa. Kaubaturg hõlmab nii geograafilist turgu kui ka tooteturgu. Võttes aluseks KonkS §-s 3 sätestatu, määratakse tooteturg kindlaks ostja seisukohalt.

Shoppa OÜ põhitegevusalaks on Äriregistri andmetel jaemüük posti või interneti teel. Samal põhitegevusalal tegutsevad Äriregistri andmetel ettevõtjad Hansapost, Kaup24.ee, 1a.ee ja On24.ee, kes on J. B. 29.06.2017 antud ütluste kohaselt Shoppa OÜ suurimad konkurendid. Samas selgub J. B. ütlustest, et ettevõtja konkurendid on ka näiteks Shoppa OÜ e-poes oma kaupu müüvad teised ettevõtjad, kellel on ühtlasi olemas oma e-pood. Konkurentsiameti huviorbiidis olevad müügitingimuste klauslid ongi suunatud just neile viimastele. Olgugi, et Shoppa OÜ müüb internetis erinevaid kaupu ja temalt kaupade edasimüügiteenust ostvad ettevõtjad müüvad oma e-poes üksnes enda kaupa, kasutavad mõlemad ettevõtjad lõpptarbija seisukohast lähtudes sama turustusviisi. Sellest lähtudes loeb Konkurentsiamet kaubaturul käibivaks teenuseks kaupade jaemüügi lõpptarbijatele interneti teel.

Konkurentsiamet ei pidanud esialgses seisukohas otstarbekaks täpselt määratleda, kui suur on Shoppa OÜ turuosa nimetatud kaubaturul. Samas, arvestades Shoppa OÜ poolt nimetatud suurimate konkurentide majandusaasta aruannetes esitatud müügitulu, on Shoppa OÜ osatähtsus suhteliselt väike. Siiski, võrreldes Shoppa OÜ käibeid viimastel aastatel, võib järeldada, et tegemist on kiire käibekasvu potentsiaaliga ettevõtjaga.

1.2. Konkurentsiameti esialgne hinnang Shoppa OÜ lepingupunktidele

Konks § 4 lg 1 punkti 1 kohaselt on keelatud konkurensi kahjustava eesmärgi või tagajärjega ettevõtjatevaheline kokkulepe, kooskõlastatud tegevus ja ettevõtjate ühenduse otsus, sealhulgas otsene või kaudne kolmandate isikute suhtes hinna- ja muude kauplemistingimuste kindlaksmääramine, sealhulgas kauba hinna, tariifi, tasu, juurde-, alla- või mahahindluse, abonement-, lisa- või täiendava tasu, intressimäära, rendi või üüri määramine.

Ettevõtjatevaheline keelatud koostöö KonkS § 4 mõistes hõlmab nii horisontaalseid kui ka vertikaalseid kokkuleppeid. KonkS § 5 lg 3 järgi loetakse vertikaalseks ettevõtjate kokkulepet, kooskõlastatud tegevust ja ettevõtjate ühenduse otsust siis, kui nimetatud ettevõtjad tegutsevad tootmise või turustamise erinevatel tasanditel (näiteks tooraine või valmiskauba tootmine, ja- või hulgiturustus); horisontaalseks aga siis, kui nimetatud ettevõtjad tegutsevad tootmise või turustamise samal tasandil konkurentidena.

Antud juhul käsitles Konkurentsiamet Shoppa OÜ-ga horisontaalsel tasandil tegutsevate ettevõtjatena neid Shoppa OÜ-ga müügilepingu sõlminud ja sõlmivaid ettevõtjaid, kes müüvad enda poolt opereeritavas e-poes samu kaupu jaeklientidele, mida nad müüvad ka Shoppa OÜ poolt opereeritavas e-poes. Ehk siis, kuigi üldiselt võib lugeda Shoppa OÜ ja antud ettevõtja vahelisi lepingulisi suhteid vertikaalseteks, so kaupade edasimüügisuheteks, siis olukorras, kus mõlemad ettevõtjad tegutsevad samal asjaomasel kaubaturul – kaupade jaemüük interneti teel –, on nad KonkS § 4 lg 1 punkti 1 tähenduses konkurendid lõpp klientidele kaupu müües.

Olukorras, kus ettevõtjad tegutsevad horisontaalsel tasandil konkurentidena, kehtib KonkS §-s 4 sätestatud keeld ettevõtjatel sõlmida kokkulepet või kooskõlastada tegevusi, millega otseselt või kaudselt määratakse kolmandate isikute suhtes kindlaks hinna- ja muid kauplemistingimusi, sh kauba juurdehindlust. Taolisi kokkuleppeid nimetatakse hinnakokkulepeteks, mida peetakse tüüpiliseks raskekujuliseks konkurensi kahjustavaks kokkuleppeks ja mille puhul ei vabasta ettevõtjat vastutusest ka tema väike turuosa. KonkS § 8 kohaselt on KonkS §-s 4 sätestatud keelatud kokkulepped algusest peale tühised.

Shoppa OÜ kodulehel shoppa.ee avaldatud müügitingimuste punktid 4.5, 4.11. ja 4.12 sisaldavad kõik sisaldavad natuke erinevas sõnastuses klauslit, mille kohaselt on Shoppa OÜ-l õigus kaupmehe pakutavaid kaupu kodulehel müügiks mitte avaldada muuhulgas juhul, kui kauba hind pärast marginaali ja käibemaksu lisamist on kõrgem kauba üldisest turuhinnast või jaemüügihinnast, millega kaupmees ise kaupa müüb. Konkurentsiamet oli esialgses seisukohas arvamisel, et kaupmehe poolt on seaduslik äritegevuse käigus määrata teenustele omapoolne juurdehindus¹ ehk marginaal. Samas alates hetkest, mil Shoppa OÜ ja kaupmehe vahel hakkab kehtima Shoppa OÜ müügileping seal sisalduvate punktidega 4.5, 4.11. ja 4.12, mille kohaselt ei tohi kauba jaehind konkureerivas e-poes olla odavam, kui Shoppa OÜ enda e-poes, võib olla Shoppa OÜ ja temaga lepingu sõlminud kaupmehe tegevus ebaseaduslik KonkS § 4 mõistes.

Konkurentsioiguse aluspõhimõtte järgi peab iga ettevõtja iseseisvalt määrama kindlaks oma tegevuspoliitika, mida kavatakse turul rakendada, samuti selle, millistel tingimustel (sh hinnaga) ta kaupu ja teenuseid klientidele pakub (sõltumatuse nõue). Sõltumatuse nõuet rikutakse, kui ettevõtjad lepivad konkurentsiga seotud riskide maandamiseks kokku, kuidas turul käituda. KonkS § 4 lg 1 punkti 1 kohaselt on keelatud nii otsene kui ka kaudne kolmandatele isikutele kohaldatavate

¹ Juurdehindlus (*markup, mark-on*) on toote maksumuse ja jaemüügihinna vahe (http://www.lvrkk.ee/kristiina/Heli_Freienthal/ABC/olulised_misted.html); protsentides juurdearvutatud hinnaosa (<http://termin.eki.ee/esterm/concept.php?conceptID=7200&term=juurdehindlus>)

hinnatingimuste kokkuleppimine. Tüüplepingu punktides 4.5, 4.11. ja 4.12 sätestatud kokkulepe piirab nende ettevõtjate, kellel on oma e-pood, iseseisvat majanduslikku käitumist, kuna Shoppa OÜ-ga lepatakse kokku selles, millisest hinnast tuleb neil lähtuda kauba edasimüümisel lõpptarbijale oma e-poes. Sellest lähtuvalt peab lõpptarbija ostma kauba ettevõtjate poolt kokku lepitud hinnaga, mitte konkurentsi käigus kujunenud hinnaga. Hinnakokkulepete sõlmimisel tuleb eeldada, et kokkuleppel on konkurentsi kahjustav eesmärk, eriti kui määratakse otseselt või kaudselt kindlaks toodete hind, mille müügi osas ettevõtjad konkureerivad.

Konkurentsiameti esialgse seisukoha järgi tagas Shoppa OÜ kokkuleppega, et kaupmees ei müüks oma e-poes kaupa Shoppa OÜ e-poest odavamalt eelnevalt nimetatud tüüplepingu punktides sätestatud klausliga, sest vastasel korra ei ole kaupmehel üldse võimalik Shoppa e-poes oma kaupa müüa. Seega tüüplepingu punktid 4.5, 4.11. ja 4.12 omavad otsest mõju kaupade hindade ühtlustamisele klientide jaoks, kuna ettevõtjad ei ole selle tõttu oma hinnakujunduses vabad. Kaupmees, olles nõustunud Shoppa OÜ müügitingimustega, ei ole motiveeritud kaupa enda e-poes Shoppa OÜ e-poega võrreldes odavamalt müüma, mis on aga tarbijale kahjulik.

3. Menetluse lõpetamine konkurentsiolekorra olulise parandamise tõttu

Shoppa OÜ teatas 31.08.2017 kirjalikult, et ei nõustu Konkurentsiameti esialgse seisukohaga, kuid näitas siiski oma vastuses üles valmidust lepingupunkte muuta. 07.03.2018 saatis Konkurentsiamet Shoppa OÜ-le vastuse, milles jäi oma seisukoha juurde, millele järgnevalt toimus 23.03.2018 kohtumine Konkurentsiameti esindajate ja Shoppa OÜ juhatuse liikme J. B. vahel. Kohtumise käigus kinnitas J. B., et ettevõtja on valmis müügilepingu tüüptingimusi muutma selliselt, et need ei oleks enam konkurentsireeglitega vastuolus. Shoppa OÜ viis vajalikud muudatused müügilepingu tüüptingimuste punktidesse 4.5, 4.11., 4.12 sisse 31.03.2018.

Vastavalt muudatustele on kõnealused lepingupunktid sõnastatud järgmiselt:

Punkt 4.5: Shoppal on õigus Kaupmehe pakutavaid Kaupu Kodulehel müügiks mitte avaldada ja juba avaldatud müügipakkumised eemaldada, kui need ei sobi kokku Shoppa kontseptsiooniga või võivad tekitada maine- või finantskahju.

Punkt 4.11: Shoppal on õigus Kaup Kodulehel müügist kõrvaldada nii ajutiselt kui püsivalt, kui Kaupmees teeb Kaubale muudes müügikohtades kampaaniat ja Shoppat pole kampaaniasse kaasatud või pole Shoppa kampaania osapool.

Punkt 4.12: Shoppal on õigus Kaupade Kodulehel eksponeerimisest keelduda või juba avaldatud Kaupade müügipakkumised Kodulehelt eemaldada, kui need ei vasta õigusaktidega kehtestatud nõuetele, headele kommetele või üldistele moraalinormidele, õigusaktidega on Kaupade müük keelatud või piiratud, Kaubad on varastatud või muul viisil nende omaniku valdusest tahtevastasel välja läinud ja selline teave on Shoppale teatavaks saanud, Shoppale teadaolevalt on Kauba kohta avaldatud info väär või ebatäpne, Kaubad ei lähe kokku Kodulehe kontseptsiooniga või kui Shoppa muul põhjusel ei soovi Kaupu Kodulehel müügiks eksponeerida (näiteks: Kauba müümine ei ole tulus, või see tekitab majandusliku või maine kahju), Kaup on eelnevalt juba kasutuses olnud vms).

Müügilepingu uus sõnastus ei sisalda Konkurentsiameti hinnangul enam vastuolusid KonkS § 4 lg 1 punktiga 1. Seega tulenevalt asjaolust, et Shoppa OÜ kehtestas alates 31.03.2018 uued tüüptingimuste muudatused, millega ettevõtja oluliselt parandas konkurentsiolekorda kaubaturul, puudub vajadus järelevalvemenetluse jätkamiseks ja ettekirjutuse tegemiseks. Lähtudes eeltoodust

lõpetab Konkurentsiamet järelevalvemenetluse KonkS § 63⁴ lg 1 punkti 3 alusel.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Rõõmusaar
konkurentsiametistuse juhataja – peadirektori asetäitja

Kärt Blumberg, +372 667 2466, Kart.blumberg@konkurentsiamet.ee